

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-28

Diarienummer N161-0238/25

Handläggare

Christina Sundesten, Karin Tidlund

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Remiss från VästKom om nytt Hälso- och sjukvårdsavtal samt lagreglerade överenskommelser

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd godkänner synpunkter på förslag till nytt hälso-och sjukvårdsavtal och dess fyra tillhörande överenskommelser.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden för funktionsstöd har fått en remiss från kommunstyrelsen och Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (VästKom) på nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt lagreglerade överenskommelser som underremitterande nämnd till kommunstyrelsen.

Ärendet avser synpunkter på förslag till hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser med Västra Götalandsregionen (VGR). Hälso- och sjukvårdsavtalet och de underliggande överenskommelserna reglerar samverkan och ansvarsfördelning mellan VGR och länets 49 kommuner, för områden som båda huvudmännen har hälso- och sjukvårdsansvar för.

Förvaltningen bedömer att förslaget till avtal och överenskommelser har omarbetats på ett bra sätt. Förvaltningen har synpunkter framför allt på beskrivning av ansvar för specialiserad vård i hemmet, frågor om uppföljning samt på beskrivningar i överenskommelsen om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal kommer i sig inte med någon ekonomisk fördelning, utan ersättning för det ansvar som kommunerna har för hälso- och sjukvård reglerades i den skatteväxling som ägde rum i samband med regionbildningen år 1999. En uppskattning som myndigheten för vård- och omsorgsanalys gjort visar att kommunernas andel av all hälso- och sjukvård som ges i Sverige har växt sedan denna regionbildning och nu står för närmare 30 procent. Myndigheten har också visat att kommunerna vårdar patienter med mer komplexa behov och att kommunerna fortsatt kommer att ha en nyckelroll i utvecklingen av den nära vården, med allt fler personer med komplexa vårdbehov i sin vård och omsorg.

Förvaltningens bedömning är att fler arbetsuppgifter även fortsatt kommer förskjutas till kommunen från regionen. Det är därför viktigt att hälso- och sjukvårdsavtalet tydligt reglerar ansvar, vårdnivåer och primärvårdens medverkan i den specialiserade vården vilket detta förslag bedöms göra.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Rätten till hälsa är ett rättighetsområde i programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, där det konstateras att det är en målgrupp med sämre hälsa än övriga befolkningen. Flera studier har visat på stor ojämlikhet vad gäller hälsa, sjuklighet, dödlighet och tillgång till hälso- och sjukvård för personer med funktionsnedsättning.

Den hälso- och sjukvård som regleras i hälso- och sjukvårdsavtalet omfattar i hög utsträckning sköra grupper med behov av samordnade insatser från både region och kommun. Målgruppen personer med funktionsnedsättning finns tydligare omnämnd i det nya förslaget till avtal än tidigare.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 16 april 2025.

Bilagor

1. Remissenkät – Förvaltningens synpunkter på förslag till hälso- och sjukvårdsavtal och tillhörande lagreglerade överenskommelser
2. Förslag till hälso- och sjukvårdsavtal
3. Förslag till överenskommelse om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård
4. Förslag till överenskommelse om kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutet hälso- och sjukvård
5. Förslag till överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende
6. Förslag till överenskommelse om samverkan om munhälsa - uppsökande och nödvändig tandvård

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har, som underremitterande nämnd till kommunstyrelsen och Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (VästKom), fått en remiss på nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt lagreglerade överenskommelser.

Nämndens svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 30 april 2025.

Beskrivning av ärendet

Ärendet efterfrågar synpunkter på förslag till hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och respektive kommun i Västra Götaland. Samverkan och ansvarsfördelning för områden som båda huvudmännen har hälso- och sjukvårdsansvar för har reglerats i ett avtal sedan regionbildningen år 1999. Nuvarande avtal gäller sedan den 1 april 2017.

Ett förslag till reviderat avtal fanns och behandlades av samtliga kommuner och regionen under hösten 2022, då Göteborg tillsammans med flera andra kommuner sade nej till förslaget på grund av att det reviderade hälso- och sjukvårdsavtalet inte bedömdes beskriva ansvar och vårdnivåer eller primärvårdens medverkan i den specialiserade vården i nödvändig utsträckning i förhållande till omställningen till en god och nära vård. Göteborgs Stad uppfattade då att den ekonomiska risken var för stor för kommunerna.

Processen för avtalet

Efter ställningstagande i SRO (det gemensamma politiska samrådsorganet för VGR) och kommunerna har ett förslag skickats på remiss till alla parter. Synpunkterna kommer att hanteras och ett justerat förslag beräknas gå ut för ny behandling hos alla huvudmännen. Enligt planen ska ett nytt avtal och tillhörande överenskommelser träda i kraft 1 januari 2027. Om någon part säger nej till huvudavtalet så faller hela avtalet och alla överenskommelser. Om parterna säger nej till en eller flera överenskommelser så ligger huvudavtalet kvar men däremot slutar överenskommelserna gälla.

Nytt förslag till Hälso- och sjukvårdsavtal

Huvudavtalet beskriver det gemensamma syftet, parternas ansvar, vad primärvård respektive specialiserad vård innebär samt förutsättningar för att bedriva vård i hemmet. Det gemensamma syftet beskrivs som att ”Avtalet skall bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från både kommun och region. Avtalet ska stärka samverkan och tydliggöra ansvarsfördelningen. Invånarna ska möta en samordnad och sammanhållen vård som utgår från samarbete oavsett huvudmannaskap, där patienten sätts i centrum. Målet är att erbjuda varje invånare en god och nära vård utifrån den enskildes behov, där den enskilde är en självklar part och medskapare och sin hälso- och sjukvård.”

Fyra lagstadgade överenskommelser

Till hälso- och sjukvårdsavtalet har även fyra lagstadgade överenskommelser mellan regionen och kommunerna knutits. Dessa är underordnade avtalet och avser Kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård, Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende samt Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att förslaget till avtal och överenskommelser har omarbetats på ett bra sätt. Detaljerade synpunkter finns redovisade i tjänsteutlåtandets bilaga 1.

Nedan redovisas kort förvaltningens synpunkter för nämndens ställningstaganden:

Huvudavtalet

Förvaltningen anser att förslaget till hälso- och sjukvårdsavtal i sin helhet är bra och att det på ett bra sätt tillgodoser förvaltningens målgrupp. Synpunkterna rör framför allt beskrivningen av specialiserad vård i hemmet där det inte är tillräckligt tydligt att regionen alltid är ansvarig för specialiserad vård.

Förvaltningen vill också invända mot ett tillägg i beskrivningen av Västra Götalandsregionens ansvar, som säger att patienten ska kunna tillgodogöra sig insatser. Detta tillägg bör tas bort.

Överenskommelse om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård

Förvaltningen anser i huvudsak att överenskommelsen är bra men att det bör göras förtydliganden om vad uppföljningen ska avse.

Överenskommelse om kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Förvaltningen anser i huvudsak att överenskommelsen är bra men att det bör göras förtydliganden om vad uppföljningen ska avse.

Överenskommelse om personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende

Förvaltningen anser att överenskommelsen behöver justeras innan den kan godkännas. För att underlätta läsbarheten skulle beskrivningar och ansvar runt de olika målgrupperna behöva ses över och göras mer enhetliga, liksom begrepp som används. Ett faktum med denna överenskommelse som gör den svårare att få grepp om, är att den till skillnad från övriga i huvudsak reglerar samverkan mellan kommunens socialtjänst och regionens specialiserade hälso- och sjukvård. Förvaltningen anser också att hela avsnitt 8, som handlar om personer med placering utanför hemmet, bör utgå från denna överenskommelse och i stället utgöra en egen, eftersom målgruppen i detta avsnitt inte är personer med psykisk funktionsnedsättning.

Överenskommelse Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

Förvaltningen anser att överenskommelsen gällande munhälsa och nödvändig tandvård kan godkännas i sin helhet.

Camilla Blomqvist

Yvonne Pontén

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Myndighet